

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.
Glasi „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

<p>List izhaja 10. in 25. vsakega meseca. Za posamezne člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 4.—, za člane onih zadrug, ki so v „Zvezi“ in ako so uvedle obvezno naročbo lista za vse člane, pa celoletno K 2.—. Sicer stane list celoletno K 5.—, polletno K 2'60, četrtletno K 1'30 in posamezna številka 25 vinarjev.</p> <p>Cena inseratom: 1/48 strani K 1'50, pri večkratnih objavah popust.</p>	<p>Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 16. Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20. vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključuje.</p>
--	---

Štev. 2.	V Ljubljani, 18. februarja 1915.	Leto II.
-----------------	---	-----------------

Zvezne objave.

Tiskovine za prošnje za odpis davkov so v tisku in se bodo po izgotovitvi razposlale vsem zadrugam v približno potrebnem številu. Navodila za izpolnitev prinaša v današnji številki „Gostilničar“, tako da si bo stvar lahko vsak sam uredil, ali pa bo stopil k načelniku zadruga, pa mu bo ta napravil.

Vabilo
na

V. redni občni zbor

Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem
v Ljubljani

ki se vrši

dne 24. februarja 1915

ob 2. uri popoldne

v gostilniških prostorih gosp. Kavčiča na Privozu šte. 4
(Karlovska cesta).

Dnevni red:

- 1.) Pozdrav.
- 2.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
- 3.) Letno poročilo o delovanju zveze.
- 4.) Poročilo blagajničarja in pregledovalcev računov.
- 5.) Proračun za leto 1915.
- 6.) Določitev prispevka zadrug za pokritje proračunjenih potrebščin.
- 7.) Sklepanje o ustanovitvi zvezine posredovalnice za delo pri obrtnih zastopanih v zvezi.
- 8.) Volitev odbornika in namestnika za zadrugo v Ribnici.
- 9.) Posvetovanje o stališču, ki ga je zavzeti proti utesnitvam gostilničarskih obratov ob sobotah in nedeljah.
- 10.) O stališču napram pivovarnam, ki dajejo pivo privatnikom.
- 11.) Poročilo o prošnjah, ki jih je vlagati za odpis davkov vsled nastalih razmer.
- 12.) Razni nasveti in predlogi.

V Ljubljani, dne 12. februarja 1915.

Vinko Ogorelec
predsednik.

Opomba. Na vsakih 20 članov zadruga pride po 1 delegat, cenjena načelstva se prosijo poskrbeti, da se občni zbor čim obilneje poseti.

Odpis in popust na davkih.

V 18. številki letnika 1914 našega lista smo priobčili razpravo, v koliko se dovoljujejo vsled izjemnih in izrednih razmer po vojnem položaju olajšave oziroma odpisi in popusti na davkih. Priporočamo, da se dotični članek še enkrat prečita v boljše razumevanje vladnih odredb. V naslednjem priobčujemo vzorce, ki se jih lahko porablja pri sestavi prošenj na davčne oblasti. Vzorci so le v splošnem sestavljeni, zato se morajo razmere, ki so skoro pri vsakem prosilcu različne, opisati po dejanskem stanu.

I. Popust na občni pridobnini ali obrtnem davku.

Koleka prosto.

C. kr. **okrajnemu glavarstvu**
davčni administraciji (samo za Ljubljano)

v

Vsled splošne mobilizacije in vojnega stanja je v mojem gostilniškem (kavarnarskem, hotelskem, mesarskem) obrtu v

od 1914
nastal znatni motež (popolna ustavitve) obrta in sicer v naslednjem obsegu:

(Tu je primerjati obrtne razmere pred mobilizacijo in po mobilizaciji n. pr. mobilizacija lastnika samega, zmanjšanje uslužbencev ali poslov, množina manj iztočenih pijač itd.)

Za pravilnost izkazanega obsega obratnega motenja stavi naslednje dokazilne predloge:

(n. pr. zaslisanje županstva, izvedencev, zaupnikov, vpogled v zapiske itd.)

Na podlagi resnično opisanega položaja prosim, da se mi v zmislu § 73. odst. 2 zak. o o. d. dovoli primeren popust na občni pridobnini, ki mi je predpisana za zgoraj označeni obrt.

V dne 1915.

K temu pripomnimo, da se v Ljubljani dajo porabiti za to prošnjo oni podatki na poizvedovalnih polah, ki jih je meseca ja-

nuarja zahteval od vseh obrtnikov mestn magistrat ljubljanski. Če je bil lastnik mobiliziran, naj napravi prošnjo žena ali kak drug pooblaščenec. Na vsak način je treba, če imetnik obrta sam ne prosi, da dá pismo pooblastilo ženi ali komu drugemu. Pismo pooblastilo se lahko nadomesti z ustmenim, ako županstvo ali dve priči potrdita, da je mobiliziranec ženi ali komu drugemu ustmeno dal pooblastilo, da ga zastopa v davčnih zadevah. To velja pri vseh prošnjah za davčne odpise.

II. Popust na dohodnini ali osebnem davku.

Koleka prosto.

C. kr. **okrajnemu glavarstvu**
davčni administraciji

v

Vsled splošne mobilizacije in vojnega stanja in sicer od 1914 so se moji dohodki, ki so se priredbi za 1914 vzeli v podlago, zmanjšali za manj nego dve tretjini, kakor z naslednjim resnično izkazujem:

(Izkaz dohodkov, ki so se od nastopa vojnega stanja v posameznih dohodniških virih do konca leta dosegli.)

- A. Iz zemljišč K
- B. Iz poslopij K
- C. Iz samostojnih podjetij (obrto) K
- D. Iz službenih prejemkov K
- E. Iz glavnične imovine . K
- F. Iz drugih dohodkov . K

Morebitna natančnejša pojasnila:

Potemtakem znašajo od nastopa vojnega stanja, to je od 1914 dohodki le K, ki izdajo računani na celo leto le K torej manj kakor dve tretjini priredbe za l. 1914 po K, kateri so bili v podlago vzeti.

Za pravilnost gorenjega izkaza stavim naslednje dokazilne predloge:

Z ozirom na nadaljno okolnost, da sem tudi potreben davčnega popusta, ker

prosim slavno c. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani v zmislu § 232. odst. zak. o oseb. d. za spregled razmernega dela dohodnine po K, ki odpade na čas od 1914 do konca leta.

V, dne 1915.
Podpis.

Navedeni § 232. pravi, da je prositi za popust dohodnine takrat, če so se dohodki zmanjšali za manj nego dve tretjini onih dohodkov, ki so se priredbi za davčno leto vzeli v podlago in če je prosilec potreben. Treba je torej eno kakor drugo dokazati, kar je lahko storiti, ker mora davčna oblast itak poizvedovati, predno predloži prošnjo višji instanci.

III. Odlog davkov.

C. kr. okrajnemu glavarstvu
davčni administraciji

Kolek
I K

v

Vsled izrednih razmer radi vojne sem bil tako v pridobitku, kakor dohodkih zelo oškodovan. Ker je moj obrt skoro popolnoma zastal, so tudi dohodki izostali, s katerimi bi lahko zadostil svojim obveznostim kot davkoplačevalec. Vsled tega sem prišel v hudo stisko in mi ni mogoče, poravnati vsa zapadla plačila, tako tudi davkov ne. Vsled tega prosim, da se mi vsled izrednih vojnih razmer dovoli odlog plačila davkov do 1915.

V podkrepitev prošnje navajam še naslednje okolnosti:

V, dne 1915.
Podpis.

Lahko se tudi prosi za več obrokov, ki naj padejo na začetek četrtletja.

IV. Odpis hišnonajemnega oziroma 5%nega davka.

Koleka prosto.

C. kr. okrajnemu glavarstvu
davčni administraciji

v

Podpisani naznanja, da so v njegovi hiši (vili, hotelu, gostilni) v št. odkar je napočila vojna in vsled popolnega prenehanja tujskega prometa t. j. od 1. avgusta 1914 naslednji prostori prazni in ne v rabi:

(Tukaj je natančno naštetih prazno stoječe prostore po legi, načinu in številu in sicer kolikor mogoče se ozirajoč na hišnonajemninsko napoved).

Od skupne najemščine poslopja l. 1914 odpade na te prazno stoječe prostore znesek K. Tujski promet traja pri nas v navadnih razmerah od do

Prosim, da se mi spregleda prekoračenje roka glede vložitve predstoječega naznanila o praznostoječih prostorih in dovoli primeren odpis za l. 1914 predpisanega hišnonajemnega oziroma 5%nega davka z dokladami vred.

V, dne 1915.
Podpis.

Kako se skliče in vrši zadružni zbor pri gostilničarskih zadrugah.

Priobčuje c. kr. zadružni inštruktor.

Vsako leto najmanj enkrat se mora pri vsaki obrtni zadrugi vršiti zadružni zbor. Skliče ga zadružni načelnik, ako je pa ta zadržan, zadružni podnačelnik. Vsakega zadružnika je treba pismeno obvestiti, da se bode vršil zadružni zbor. V vabilu naj se navedejo kraj in čas zborovanja ter razpravni predmeti. Ako imetnik gostilničarske koncesije izvršuje gostilničarsko obrt po oblastveno potrjenem namestniku ali poslovodji, potem se vabilo dostavi le namestniku, ako pa je gostilna v zakupu, takrat se naj imetnik gostilničarske koncesije in zakupnik obvestita. Vsekakor ne zadostuje, da se razglaša zadružni zbor z oklicem pred cerkvijo ali z razglasom, ki se nabije na občinskih deskah ali v poslovnem prostoru gostilničarske zadruge. Razglasitev zadružnega zbora po časnikih v ožje tudi ne zadostuje. Ako je pa gostilničarska zadruga član deželne zveze kranjskih gostilničarskih zadrug in zaradi tega vsak zadružni član dobiva zvezno glasilo „Gostilničarja“, v takem slučaju bi pač tudi zadostovala objava vabila na prvi strani omenjenega strokovnega lista.

Zadružni zbor se naj po možnosti skliče v prvem četrtletju vsakega poslovnega leta, da se pravočasno potrdi zadružni proračun.

Poleg rednega zadružnega zbora se pa morajo sklicati tudi izvanredni zadružni zbori, kadar jih smatra zadružni načelnik ali odbor za potrebne ali kadar jih zahteva četrtina članov.

Vsaj tri dni pred zadružnim zborom naj se o tem obvestita tudi obrtno oblastvo in c. kr. zadružni inštruktorat. Obvestilu se ima pridejati dnevni red.

Predsedstvo in vodstvo zadružnega zbora pristojata zadružnemu načelniku ali če je zadržan zadružnemu podnačelniku.

Pravila natančneje določajo, pod katerimi pogoji je zadružni zbor sklepčen in se sme isti veljavno posvetovati in sklepati o dnevnem redu. Vobče so te določbe navedene v § 17. pravil gostilničarskih zadrug.

V svrhu boljšega razumevanja sledijo štirje obrazci in sicer: vabilo k zadružnemu zboru, obvestilo obrtnemu oblastvu in c. kr. zadružnemu inštruktoratu, zapisnik zadružnega zbora in poročilo načelstva o zadružnem delovanju.

Glede vabila k zadružnemu zboru bodi omenjeno, da se imajo točke 1., 2., 3., 4. in 5. staviti pač na vsak dnevni red rednega zadružnega zbora. Sploh naj zadružno načelstvo pri določitvi dnevnega reda z vso pazljivostjo postopa, ker sme zadružni zbor veljavno sklepati le o predmetih, ki so navedeni v vabilu. Pri točki „slučajnosti“ se smejo sicer zadružniki razgovarjati o zadružnih zadevah in se o njih posvetovati, nedopustno bi pa bilo, če bi zadružniki sklepali pri tej točki.

Obrazec A.

Zadruga gostilničarjev v Postojni.

Št. 18.

Vabilo

k dne 10. marca 1915 ob 2. uri popoldne v mestnem domu v Postojni se vršičem zadružnem zboru zadruge gostilničarjev v Postojni.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem zadružnem zboru.
2. Poročilo načelstva o zadružnem delovanju.
3. Poročilo o računskem zaključku za leto 1914 in odobrenje istega.
4. Sklepanje o zadružnem proračunu in zadružnih dokladah v 1915.
5. Volitev načelstva (načelnika, podnačelnika, 6 odbornikov in 3 namestnikov).
6. Volitev zastopnikov v zvezni zbor deželne zveze kranjskih gostilničarskih zadrug.
7. Sklepanje o tem, ali se naj odpravi razvada brezplačnega dajanja potic in slanine ob žegnanjih.
8. Sklepanje o spremembi § 14. zadružnih pravil, zvišanje inkorporacijske pristojbine za nove zadružnike.
9. Slučajnosti.

Zadružniki, ki izostanejo iz zadružnega zbora, ne da bi se temeljito opravičili, se bodo v zmislu § 24. zadružnih pravil kaznovali z globo od 2 do 20 K. V Postojni, dne 20. februarja 1915.

Zadružni pečat. Fran Kavčič,
t. č. načelnik.

Obrazec B.

Št. 18.

C. kr. okrajnemu glavarstvu

v Postojni.

C. kr. zadružnemu inštruktoratu

v Ljubljani.

Podpisana zadruga naznanja, da se bo dne 10. marca 1915 vršil zadružni zbor po priloženem dnevnem redu.

V Postojni, dne 20. februarja 1915.

Zadružni pečat. Fran Kavčič,
t. č. načelnik.

Obrazec C.

Zapisnik

o zadružnem zboru zadruge gostilničarjev v Postojni, ki se je vršil dne 10. marca 1915 v mestnem domu v Postojni s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem zadružnem zboru.
2. Poročilo načelstva o zadružnem delovanju.
3. Poročilo o računskem zaključku za leto 1914 in odobrenje istega.
4. Sklepanje o zadružnem proračunu in zadružnih dokladah v letu 1915.
5. Volitev načelstva (načelnika, podnačelnika, 6 odbornikov in 3 namestnikov).
6. Volitev zastopnikov v zvezni zbor deželne zveze kranjskih gostilničarskih zadrug.
7. Sklepanje o tem, ali se naj odpravi razvada brezplačnega dajanja potic in slanine ob žegnanjih.
8. Sklepanje o spremembi § 14. zadružnih pravil, (zvišanje inkorporacijske pristojbine za nove zadružnike.)
9. Slučajnosti.

Ker ob 2. popoldne ni bila navzoča ena četrtina zadružnih članov, so k zborovanju došli zadružniki čakali eno uro.

Ob 3. popoldne otvarja zadružni načelnik g. Franc Kavčič zadružni zbor, konstatira, da je bil zadružni zbor pravilno sklican in da sme sedaj po eni uri čakanja brez ozira na število navzočih veljavno se posvetovati in sklepati o dnevnem redu, ter pozdravlja zastopnika obrtno oblasti, deželne zveze gostilničarskih zadrug in navzoče zadružnike.

Nato se prehaja k posameznim točkam dnevnega reda.

Točka 1. Prečitani zapisnik o zadnjem zadružnem zboru se soglasno odobri.

Točka 2. Poročilo načelstva o združnem delovanju v minulem letu se vzame na znanje. Poročilo je priloženo zapisniku.

Točka 3. Izkaz o denarnem poslovanju zadruga in računski zaključek za leto 1914 se prečitata in glede nekaterih posameznih postavk pojasnjeta. Zadržni zbor voli nato izmed svojih članov, ki ne pripadajo načelništvu, dva računski preglednika in sicer gospoda Ivana Ogorelca in Josipa Rusa, ki pregledata račune. Na izjavo računskih preglednikov, da sta našla račune v redu se računski zaključek soglasno odobri.

Točka 4. Za poslovno leto 1915 v odborovi seji dne 6. januarja 1915 sestavljeni proračun se prečita. — Zadržni načelnik poroča, da ima zadruga kot član deželne zveze kranjskih gostilničarskih zadrug v zmislu sklepa letošnjega zveznega zbora plačati tej zvezi doklado, ki znaša po dve kroni za vsakega združnega člana. Ta znesek je jako nizek, ker vsak združni član dobiva od zveze izdani strokovni list „Gostilničar“. Ker zadruga za take tekoče izdatke, kakor je omenjena zvezna doklada, nima dovolj lastnih sredstev, vsled tega je prisiljena, da pokrije primanjkljaj z dokladami na svoje člane. Doklada za leto 1915 naj bi znašala 2 K za člana in bi se morala do 1. maja 1915 plačati pri združnem načelništvu, ker bi se sicer znesek izterjal s politično rubežnico.

Po daljši debati se proračun in načelnikov predlog o pobiranju doklad z 20 prot 5 glasovom sprejme.

(Konec prihodnjič.)

Novi predpisi o izdelovanju kruha in kolačev.

V interesu neoviranega vzdrževanja preskrbe prebivalstva s pšenično in rženo moko do prihodnje žetve je bilo neizogibno, poostriiti obstoječe predpise o porabi mlevskih vrst pri izdelovanju pekarij, dočim se po sebi umevno izdelovanje pekarij iz ječmenove, prosene ali koruzne moke same ali iz poljubne mešanice teh mok, bodisi z ali brez pridanja krompirja, krompirjevega škroba, sladkorja in sicer dovoljenih mlevskih surogatov kakor poprej nič ne omeji. Nova odredba prepoveduje porabo pšenične moke za peko in kuho, za pečenje kruha popolnoma. Pšenična moka za kruh in takojšnjo porabo in ržena moka, ki se smejo že po obstoječi mlevski odredbi le mešane spraviti v promet, se morajo v bodoče pri prodaji za izdelovanje kruha tako zmešati z dodatki, da obstoji predelana množina moke le do petdeset odstotkov iz pšenične ali ržene moke ali poljubnih zmesi teh mok, ostanek pa iz surogatov.

Kot surogate smatra odredba ječmenovo, koruzno, ovseño, riževo, krompirjevo moko in krompirjevo kašo. Pri krompirjevem škrobu je dodatek z ozirom na redilno vrednost pridelka na najvišjo mero dvajset odstotkov skupne teže mlevske množine, ki se ima predelati, omejena. Dalje je v odredbi dopustna primes sladkorja in sicer do 5 odstotkov mlevske teže. Političnim deželnim oblastvom je pridržana pravica določiti prodajno ceno tega mešanega kruha.

Kot bistveno novost vsebuje odredba omejitve izdelovanja malega peciva. Doslej v to skoro izključno porab-

ljena moka za peko se sme za izdelovanje malega peciva porabljati le do 50 odstotkov, pšenična moka za kuho (zmešana do 30 odstotkov z ječmenovo moko) le do 70 odstotkov skupne mlevske teže, ostali del skupne teže mlevske množine, ki se ima predelati, mora obstajati iz zgoraj navedenih surogatov. Izdelovanje vsake druge vrste peciva iz pšenične moke je prepovedano. Politične deželne oblasti se obvezane določiti težo, obliko in kupno ceno tega peciva.

Predpisi o izdelovanju kruha in peciva iz pšenične moke ne veljajo le za obrtno izdelovanje, ampak tudi za pripravlanje kruha in peciva v domačem gospodinjstvu ter nadalje tudi tedaj, če se kruhovo ali pecivno testo že pripravljeno prinese v pekarijo le za pečenje. Politične deželne oblasti lahko določijo število na dan dopustnih pečenj kruha in malega peciva v obrtnih obratovališčih ter so nadalje pooblaščen, v prav posebnih ozira vrednih slučajih, na primer pri izdelovanju kruha in peciva za zdravilišča ali za dietetične in verske namene, dovoliti izjeme od predpisov o mešanju mok na posebno prošnjo.

Prav znatna prihranitev pšenične moke se bo najbrž dosegla s predpisom, ki določuje, da se sme za obrtno izdelovanje kolačev, šartljev, krapov, štrukljev, testa iz surovega masla in droži, cvibaka in enakih, fina pšenična moka le do 70 odstotkov skupne teže mlevske množine, ki se ima predelati, porabiti in da je izdelovanje tega peciva omejeno le na dva dni v tednu. Določitev teh dveh dni je pridržana županu. Za prihranitev kruhovega žita je dober tudi predpis, da se ne sme porabljati pšenična, ržena in ječmenova moka za potresanje testa v pekarijah in slaščičarnah.

V zdravstvenem oziru pomenljiva je splošna prepoved, nastaviti koške s kruhom ali pecivom ter ponujanje v koških za prosto izbero pri izdelovalcih, trgovcih ter v gostilnah.

V odredbi so navedena tudi kontrolna sredstva za čuvanje novih predpisov. Politična okrajna oblastva ter policijske oblasti imajo nalog, da lahko po svojih organih ali po posebej nastavljenih izvedencih vsak čas pregledajo prostore, v katerih se pecivo izdeluje, spravlja, prodaja ali zavija, v pogledati opravilne zapiske ter jemati poskuse v svrhu preiskave. V to lahko porabijo imenovane oblasti organe finančne straže, ter občinske tržne policije. Primerno izvrševanje te kontrole, predpis glede plakiranja odredbe v izdelovalnih in prodajalnih prostorih ter stroge kazenske določbe bodo omogočile, da se bodo novi predpisi čimprej izvršili in držali.

Tudi občinstvo je poklicano, da pri tem sodeluje ter s podpiranjem oblastvenih organov ter s primernim vplivanjem na obrtnike, da se natančno držijo predpisov, pomaga, da bo pri pametnem varčevanju mogoče z našimi zalogami žita shajati do prihodnje žetve in preprečiti namero naših zaveznikov, da nas izstradajo.

Nova odredba je stopila 6. febr. 1915 v veljavo.

Ljudska hrana v vojnih časih.

Opomin; izdalo c. kr. ministrstvo za notranje stvari v januarju 1915. 1.

Naši sovražniki nas hočejo izstradati. Iz neštevilnih pojavov sovražnega inozemstva se jasno vidi ta namera. Kar se jim ni po-

srečilo s pozivom njihovih milijonskih vojsk, hočejo doseči s tem, da nam zabranjujejo dovoz živil in da izpostavljajo naše prebivalstvo nevarnosti lakote.

Toda tudi ta naklep se jim ne posreči, ako si vsak izmed nas vzame za najstrožjo dolžnost in za vodilo za svoje življenje, da bode varčno gospodaril z živili kolikor jih je.

Vsak posameznik je poklican sodelovati, da se zagotovi ljudska hrana v sedanjem vojnem času, vsak posameznik pa tudi more sodelovati, ako način svojega življenja prilagodi zahtevam skupnega blagra.

Vsakdo naj pomisli, da naj služijo njegovi obroki v to, da se nasiti in hrani, ne pa poželenju po nasladnosti in potratu. Ogičajte se torej nezmernosti v jedi in pijači, odrecite se temu, da bi slavnostne povode praznovali s pojedinami in popivanjem.

Pa tudi v nasprotno napako se ne sme zabresti in nikdo naj se iz bojazni ne odloči nakupiti si nepotrebne zaloge. S tem bi si le zase in za druge podražili cene. Vsi, zlasti pa tisti, ki so si že nabavili take zaloge, naj bodo kar najodločneje posvarjeni in opozorjeni, da se živila, zlasti pa moka, ako se hranijo na nepripravljenih krajih, izpridijo in da postanejo neporabna za uživanje ljudem.

Za vse razmere se ne morejo postaviti enakomerna vodila o ljudski hrani v vojnih časih. Zato se naj nudijo le nekateri nasveti, kojih vpoštevanje je v nujnem interesu vsakega posameznika in skupnosti.

Meso.

Hrana z obilnim mesom se često precejčuje. Potrebno ni jesti meso vsak dan ali večkrat na dan. Ob mnogih obrokih, zlasti pri večerji, se lahko nadomesti meso z drugimi redilnimi in tečnimi jedili (mleko, sir, mlečne in močnate jedi).

Klanje mladih živinčet ni gospodarsko. Teletina je tudi manj redilna. Narod sam dobro ve, da teletina ni krepka hrana.

Za govedino in svinjino je ovčje in kostrunovo meso popolno nadomestilo, prav tako divjačina in ribe.

Ostanki in odpadki mesa se dadó v gospodinjstvu porabljati za pripravlanje raznih jedi (juh, omak, mesnatih in močnatih jedi i. t. d.).

Mleko, sir.

Mleko in sir sta najvažnejša in razmerna najcenejša hrana z beljakovino in ob bistveno manjšem potrošku nudita lahko dobro nadomestilo za meso in jajca.

Mleko in sir, zlasti cenejše mleko brez smetane (posneto mleko), nadalje zmetki in kislo mleko, sirotka, sir brez smetane in skuta naj bi se v večji meri porabljali zase in za pripravlanje jedi.

Mast.

Poraba masti se more omejiti mnogokrat brez škode. V gospodinjstvu, zlasti pri kuhanju jedi, je treba varčnosti s tem razmerna dragim živilom, ki se da lahko nadomestiti kakor redilna snov. Najboljše nadomestilo za mast je sladkor; namesto da se namaže kruh z mastjo (kruh z maslom), se lahko često pridene sadje, čežana, marmelada, med i. dr.

Moka, kruh.

Z oblastvenimi predpisi se je že naložila dolžnost, da se mora pri pripravlanju kruha, da se varujejo zaloge krušnega žita (pšenica in rž), mešati moka z drugimi vrstami (n. pr. z ječmenovo moko, koruzno moko, krompirjevimi izdelki).

Nikdo naj se ne spotika, ako se nekoliko izpremeni ukus.

Tudi v gospodinjstvu naj se ne porablja nemešana pšenična ali ržena moka.

Predsedek zoper temne moke je neosnovan, zakaj te vrste so tečne in okusne.

Prav posebno naj se varčno gospodari s kruhom; kruha naj se ne odreže več, nego se ga pojé. Tudi ostanki kruha in žemelj se lahko porablja za pripravljane redilnih in tečnih jedi (krušne juhe, cmoki, praženi žganci iz žemelj, močnik iz žemelj i. t. d.). Opušča naj se zaradi slastnosti uživati samo svež kruh; star kruh ni nič manj redilen.

Ječmen in oves, kaša in riževo pšeno so pripravni za razne močnate in mlečne jedi in torej lahko nudijo nadomestilo za običajna živila. Isto velja zlasti tudi o koruznem zdrobu, ki je za pripravljane polente bolj pripraven nego koruzna moka.

Iz ječmena narejena kaša (ječmenček), ovseno pšeno, ovseni kosmi, kaše, močnate in mlečne juhe vseh vrst lahko podajajo redilne jedi.

Sočivje.

Tudi sočivje (fižol, leča, grah) zasluži zaradi svoje porabnosti za tečna in redilna jedila posebnega ozira.

Krompir.

Z redilno vrednostjo in mnogovrstno porabnostjo nudi krompir pripravno in ceno nadomestilo za razna živila.

Da se varčno gospodari s krompirjem, naj se kuha v olupkih in naj se šele potem olupki; sicer se izgubi mnogo redilnih snovi.

Prikuhe.

Prikuhe so posebno važne zaradi svoje lastnosti, da prinašajo v hrano izpremembo in slastnost, da lahko nasitijo in prihranijo druga živila.

Kdor razpolaga z nezazidanim zemljiščem ali na primer vrtom-cvetnjakom, naj nasadi zgodnji krompir, zelenjavo, salato i. dr. Za svoje gospodinjstvo in često tudi za druge lahko dobiva dragocene prispevke za obroke.

Cuker, sadje.

Po krivici se često pravi, da je cuker izredno važno živilo in naj bi se torej, kolikor mogoče, izdatno porabljal. Kakor že omenjeno, more cuker v hrani nadomeščati mast; z obilnim uživanjem cukra — zlasti ker ga je dosti v zalogi — bi se moglo odpomoči pomanjkanju in draženju masti.

V istem zmislu se priporoča tudi uživanje sladkih jedi, sadja v vsaki obliki, zlasti kompota (vkuhanega sadja) in marmelad, ter medu. Pripravno je, da se sadje pravočasno obvaruje pokvare in da se primerno izrablja (suši, vkuhava).

Pijače.

Voda gasi žejo najbolje; mleko je najredilnejša pijača.

Z denarjem, ki se često čez mero porabi za opojne pijače, se lahko bolje nabavijo potrebna živila. Za narejanje opojnih pijač potrebne sirovine (žito, krompir, sadje itd.) služijo lahko pripravneje za porabljanje za živila.

Tudi kava in čaj dobita redilno vrednost šele s pridatkom cukra in mleka. Na mesto teh čezmorskih užitnih reči, ki so torej le v omejenih množinah na razpolaganje, lahko bolje stopijo mleko ali redilne mlečne juhe, močnate juhe, kaša itd.

Za otroke so opojne pijače vsekakor škodljive, kava in čaj vsaj nepotrebna.

* * *

Vobče je treba gledati na to, da se ne kuha več, nego se navadno pojé, in paziti je treba, da se morejo tudi ostanki in odpadki zopet izkoristiti. Kuhinjski odpadki so često pripravni za klajo živini.

Z okusnim pripravljanjem mešane hrane, z razumnim menjavanjem in kolikor možnim ogibanjem enostranskega hranjenja se tudi pri najpriprostejših jedih zadosti teku.

Kadar se pripravljajo jedila, igra pravilno izrabljanje goriva bistveno vlogo.

Varčno porabljanje goriva, zlasti premoga, je v sedanjem času sploh posebno velikega pomena.

Zato se podaja tukaj še nekaj migljajev za pravilno izrabljanje premoga pri kuhanju in kurjenju.

V naših ognjiščih in pečeh se v resnici izrablja večinoma le deseti, često celo le dvajseti del toplote, ki bi se mogla dobiti iz premoga in drv.

Zakaj? Ker se nepravilno kuri.

Nekaj načel za pravilno kurjenje.

Pri kuhinjskih pečeh in pečeh s pečnicami (glinastih pečeh) naj se ne vložijo preveč premoga istočasno. Čim nižje je goreča plast, tem bolje se izrablja kurivo.

Kadar se začne kuriti, morajo biti kurilna vratca (gornja vratca) zaprta in vratca za pepel (pod rešetko) odprta.

Čim se je premog dodobra užgal, se lahko gornja vratca deloma odpro, da jih ne poškoduje živahni ogenj. Spodnja vratca je pripeti, tako da ostane le majhna špranja.

Ako je v peči le še žrjavica brez plamena, naj se zapro obojna vratca, da plin počasneje preprihava in da se peč tako krepko pregreje. Ker se vratca na pečeh nikoli ne zapirajo popolnoma neprodušno, prihaja tudi, če so vratca zaprta, večinoma dosti zgorilnega zraka. Nikakor pa naj ne bodo spodnja vratca več nego za prst široko odprta.

Pri železnih pečeh je odpirati kurilna vratca le, kadar se dolaga kurivo. Dovajanje zgorilnega zraka je ravnati s tem, da se premikajo vratca za pepel ali da se primerno vstavi zapora z vijakom, ki je namočena na teh vratcih.

Polnilne peči je napolniti z gorivom do vrata za ogenj.

Sodržavljeni in žene!

Na Vas se obrača ta oklic, da bi izpolnjevali svojo dolžnost nasproti skupnosti in s tem tudi nasproti samim sebi.

Živeti ne smemo brezskrbno brez glave, temveč vsakdo naj se postavi v službo občemu blagru. Nikdo naj ne misli, da se njega ne tiče. Le mnogo kapljic izvotli kamen!

Vaši očetje, bratje in možje so v vojni. Oni zastavljajo svojo kri za našo zmago. Žrtvujte se tudi Vi za domovino, za katero jemljejo naši junaki vojaki nase vsak dan tako velike žrtve.

Vsakdo deluj za varčnost z zalogami naših živil in si tako prizadevaj, da se izkaže vrednega velike dobe.

Gostilničarji pozor!

Opozarjamo na odredbo glede omejitve pri pečenju kruha in drugega peciva ter prepovedi glede prodaje in ponujanja peciva v gostilnah!

Obrtne pravice in predpisi.

Obrtna policijska ureditev gostilničarskega obrta. Obrtne oblasti smejo v zmislu § 54 ost. 2 obrt. reda urediti v obrtnopolicijskem oziru gostilničarske obrti. Taka ureditev se vrši le potem, kadar to javni interesi in javne koristi zahtevajo. Ukaz, s katerim obrtna oblast ureja obrtovanje gostilničarskih obrtov, se navadno na običajen način nabije v posameznih občinah na občinsko desko in pri obrtnem oblastvu na uradno desko. Po § 116 b obrt. reda mora obrtna oblast pristojni obrtni zadrugi naznaniti, kar je v tem oziru določila. Obrtna zadruga ima namreč v zmislu § 116 a o. r. pravico priziva proti odredbam obrtnih oblasti, kadar se po § 54 odst. 2 obrt. r. obrtnopolicijsko urejajo posamezne kategorije ali vrste obrtov. §§ 116 b, c in d obrtnega reda natančneje uravnavajo to prizivno pravico.

Zadružne objave.

Iz Zvezine odborove seje, ki se je vršila dne 27. januarja t. l. ob 3. uri popoldne v klubovi sobi restavracije pri Zlatorogu v Ljubljani. Navzoči: Predsednik gosp. Ogorelec, predsed. nam. g. Krapeš in odborniki gg. Rus Josip, Lukovca, Kos Ivan, Vrhnik, Grčar Albin, Zagorje, Cerar Anton, Kamnik, Kuralt Franjo, Kranj, Oblak J., Šk. Loka, Verhunc J., Bled, Ruel Karol, Tržič, Rus Ivan in Šušteršič Franjo za ljubljansko okolico in Kavčič Franjo in Bole Jakob za Ljubljano. Kot oblastveni zastopnik pa zadružni inštruktor gospod komisar Steska. Po pozdravu, konstatiranju sklepčnosti in otvoritvi seje da predsednik prebrati zapisnik zadnje seje, ki se brez ugovora odobri.

K drugi točki dnevnega reda poroča tajnik o gospodarstvenem in blagajniškem stanju tako Zveze same kot posebej tudi za upravništvo Gostilničarja. Iz sklepne bilance sledi, da presega dolg za približno 400 kron, kar kaže, da je list doslej aktiven. Poroča se na kratko tudi o storjenih administrativnih delih s pripombo, da se je na občnem zboru sklenjene resolucije in peticije deloma razposlalo, take pa, ki jih je predložiti zakonodajnim korporacijam, čakajo izvršene nastopa normalnih odnošajev. Poročilo se vzame na znanje.

K točki 3 dnevnega reda se je od več strani predlagalo, naj bi „Gostilničar“ ob času dokler traja vojna, izhajal le mesečno v neizpremenjeni obliki. Obveljal pa je končno predlog, da naj se izdaja list nemočno kakor doslej dvakrat mesečno, sprejel se je pa dostavek, da če odnošaji naneso, da bi bilo neizogibno, izdavanje začasno skrciti na mesečnik, sme uprava tako ukreniti. V zvezi s tem se tudi soglasno sklene, občnemu zboru predlagati 2 kronski prispevek od vsakega člana zadrug in s tem omogočiti nadaljni razvoj in obstoj stanovsko strokovnega glasila.

K točki 5 dnevnega reda poroča tajnik, da so obrtniki po raznih kronovinah vsled silnega nazadovanja obrti vsled vojne, začeli vlagati prošnje na pristojna oblastva za odpis obrtnega, dohodninskega in hišnonajemninskega davka. Skupna akcija v tem pogledu ne gre, vsak posamezen pa se tudi težko pripravi do takih pisarij. Priporočljivo bi bilo torej, da bi šla zveza tu svojim članom na roke ter založila dotične tiskovine, ki jih je treba le primerno izpolniti, podpisati in oddati pristojnemu davčnemu nadzorništvu.

Vzrokov za prošnje je zadosti, kako n. pr. so bili oškodovani hotelirji po letoviščnih krajih, kako so prizadeti sedaj, ko ni nikakega prometa s tujci, nikakega športa in dr. Gostilne so prazne, koder slučajno ni kakega vojaštva nastanjenega, poleg tega imamo pa še utesnjevanje prodajanja žganih pijač. Če torej ni obrata ni zaslužka, naj tudi ne bo davka. Take prošnje so nad vse opravičene in morajo imeti tudi uspeh. Sklene se soglasno takih formularjev potrebno število po predloženih vzorih natisniti dati in vsem zadrugam primerno število razposlati, v listu pa vse člane zadruga na to opozoriti, da se teh vlog na davčne oblasti poslužijo. Troške teh tiskovin plačajo zadruga.

Nato se določi občni zbor Zveze na dan 24. februarja ob 2. uri pop. v gostilniške prostore načelnika ljubljanske zadruga gospoda Kavčiča na Privozu št. 4. Preglednikom računov se izvolijo za Zvezo gg. Kavčič in Rus Ivan, za upravo Gostilničarja pa gg. Bole in Šušteršič.

Pri posameznostih se konstatira in poudarja, da so izdane prepovedi za točenje žganih pijač zelo različne in še bolj različno jih razlagajo županstva kot žandarmerija. Da ne bo zmot in zapeljanja v škodo, se predlaga podati v Gostilničarju razumljivo pojasnilo, kdo, kdaj in kako sme ena ali druga kategorija obratovati in kdaj zopet ne. Predlog obvelja.

K sklepu poda gospod zadrugi inštruktor na razna vprašanja stvarnih informacij in pojasnil, nakar zaključí predsednik sejo z zahvalo na udeležbi ob 5. uri.

Zadruga gostilničarjev itd. v Ljubljani oziroma njeni člani so imeli dne 11. februarja 1915. v gostilni gosp. načelnika Kavčiča sestanek, na katerem se je vršil pogovor o položaju gostilničarskega stanu, ki je nastal vsled druginje ter o sredstvih, ki bi se podvzeli proti temu. Na podlagi natančnih razmotrivanj so sklenili udeleženci sestanka, da se priporoča ljubljanskim gostilničarjem nastopne stvari: Cene kosilom in večerjam naj se zvišajo za 30 odstotkov. Cene drugih jedil (pečenk, jajčnih jedil, sira itd.) naj se zvišajo primerno tržnim cenam. Brezplačne vžigalice na gostilniških mizah se vsled druginje vžigalic ustavijo s 15. februarjem t. l. Na tozadevno interpelacijo nekega člana, da se kranjski prašiči izvažajo v inozemstvo je načelnik gosp. Kavčič odgovoril, da se klavna živina ne izvažajo v inozemstvo, ampak le v avstrijske kronovine zlasti na Dunaj. Proti temu pa ni nobene pritožbe in zadruga v tem oziru ne more pomagati. — Končno se je zadruginemu načelstvu naročilo, naj izposluje pri vojaški oblasti odredbo, da bi se vojakom dovolil obisk gostiln do 8. ure zvečer in ne samo do 7. kakor dozda.

Gostilničarska zadruga za ljubljansko okolico. C. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani je poslalo vsem občinam našega okraja naslednji razglas:

C. kr. okrajno glavarstvo odreja na podlagi § 54 obrtnega reda, da morajo biti vsi gostilničarski in krčmarski obrti v občinah političnega okraja Ljubljana okolica, izvzemši le v trgu Vrhnika in v seliščih Vič, Glince, Selo in Moste ob nedeljah in praznikih med časom glavne službe božje zaprte. Obenem se uravna na podlagi gorinavedenega § 54 obrtnega reda tudi čas, v katerem se bo smel izvrševati žganjetoč oz. prodajanje žganja nadrobno za celi politični okraj Ljubljana okolica tako-le:

Žganjetoči morajo biti ob nedeljah in praznikih cel dan, vsako soboto in na dan pred praznikom pa od pete ure popoldne zaprti, ter se ne smejo odpreti pred peto uro zjutraj v ponedeljek in na dan, ki sledi prazniku.

Prestopki določil tega razglasa se bodo kaznovali po § 131 obrtnega reda z globami do 1000 K ali z zaporom do 3 mesecev, s tem, da se odvzame obdolžencu obrtna pravica za vselej ali za določen čas.

Določila tega razglasa stopijo v veljavo z dnem objavitve tega razglasa.

Ob isti dobi izgubi svojo veljavo razglas z dne 4. februarja 1904, št. 1581.

Ker so bile s tem razglasom prizadete tudi gostilne, ki so daleč proč od cerkev in na krajih, kamor prihaja ob nedeljah veliko število izletnikov, je naša zadruga vložila vlogo, da se vsaj za take gostilne ne izvršuje gorenji razglas. Vloga se glasi:

„Člani naše zadruga pripovedujejo, da se je izdal razglas, vsled katerega se imajo ob nedeljah in praznikih med časom glavne službe božje vse gostilnice zapirati. Pri tem so izvzeti le gotovi kraji.

K temu si dovoljuje podpisana zadruga podati v interesu možnosti obratovanja, kakor tudi v interesu prometa s tujci memorandum, s katerim hoče samo vljudno navajati, da bi bilo ravno radi prometa s tujci to naredbo nekoliko omejiti in sicer toliko, da bi gostilne ljubljanske okolice, ki imajo opraviti z izletniki in ki so cele ure oddaljene od cerkva, ne bile tangirane po tem razglasu. Kajti zelo čudno bi slovelo po svetu, če bi se raznašala vest, da mora popotnik na Kranjskem vsled naredb obrtnih oblasti po eno ali poldrugo uro, dokler ne mine glavna služba božja, čakati pred gostilno, da se mu po tem sme dati potrebna živila in krepčila.

Za gostilne, ki so neposredno pri cerkvah, naj se ta remedura obdrži; a pri drugih od cerkva oddaljenih gostilnah osobito, katere pohajajo tujci, turisti, izletniki i. t. d. pa naj bode izjema in naj za take ta ukaz ne velja, marveč naj se ga blagovoli temu primerno preklicati ali izpopolniti. In končno se tudi prosi, da c. kr. obrtna oblastva razne gostilniške obrte se tikajoče razglase tudi zadrugi določijo uradno, da moremo take važne zadeve potom svojega lista članom razglasiti.“

C. kr. okrajno glavarstvo je odgovorilo na to vlogo, da razglasa ne more izpremeniti, ker ga je izdala deželna vlada.

Ustanovni občni zbor zadruga gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov i. t. d. za sodni okraj Ribnica se je vršil dne 2. februarja t. l. v dvorani g. Andreja Podboja pri „Cenetu“ v Ribnici. Točno ob 3. uri so pričeli prihajati člani iz vseh krajev, samo najbližja Dolenja vas baje ni bila nič zastopana. Ko so došli zavzeli svoje prostore, konstatira zadrugini inštruktor g. komisar Steska sklepčnost, pozdravi zborovalce v imenu c. kr. okrajnega glavarstva, kakor tudi v imenu zadruginega inštruktora ter naznani, da je c. kr. deželna vlada pravila potrdila in proglašala s tem zadrugo ustanovljeno. Razloži pomen zadruga, njene pravice in dolžnosti, poda primere drugih organizacij in potom teh dosegljih koristi, omenja raznih pripomočkov, ki se jih zadruga lahko poslužuje, česar posameznik ne more doseči. Želi k sklepu svojih izvajanj, katerim so navzoči pazno sledili, zadrugi, da bi zamogla storiti mnogo koristnega za svoje člane.

Nato se preide k volitvam. Voli se pismo, in sicer najprvo načelnik in njega namestnik. Skrutinatorjem se imenujeta gg. Ivan Lušin in Josip Podboj. Oddanih je 28 listkov, in sicer 27 na ime Ivan Lušin, 25 na ime Josip Podboj, drugi so bili razcepljeni. Gosp. komisar naznani, da je izvoljen načelnikom g. Ivan Lušin in načelnikovim namestnikom pa g. Josip Podboj. Gosp. Lušin se zahvali na izkazanem mu zaupanju ter obljublja s pomočjo odbora delovati na dobrobit svojih tovarišev. — K volitvi odbora se v svrhu dogovora glede kandidatov dá 10 minut odmora. Voliti je 8 odbornikov in 4 namestnike. Zborovalci so se zedinili na sledeče in je bila oddana naslednja lista za odbornike: Bregar Janez in Bartol Ignacij iz Ribnice; Franc Šilc, Gorenja vas; Anton Lavrenčič, Sodražica; Pavel Češark, Nova vas; Jakob Češark, Dolenja vas; Karel Ilc, Goriča vas in Matija Gruden, Vinice. Kot namestniki so bili na isti način izvoljeni gg.: Josip Arko, Jakob Klun in Anton Lovšin iz Ribnice ter Josip Gregorič iz Loškega potoka. Kot pregledovalca računov se izvolita gg. Ant. Pelc in Fortunat Klinar, oba iz Ribnice.

K drugi točki točki dnevnega reda t. j. sklepanje o pristopu k „Dež. zvezi“ poda navzoči tajnik pojasnila o namenu in stremljenju zveze tudi z ozirom na zvezo te z višjo organizacijo, t. j. državno zvezo, o pomenu in možnosti koristi, ki se dado tem potom doseči. In ko poda tozadevno tudi gosp. zadrugini inštruktor še nekaj pripomb, kazaje na dejstvo, da je prispevek 2 K na leto zelo malenkosten in da dobiva zato vsak član zadruga strokovni list „Gostilničar“, kateri sam prezentira večjo vrednost, in da so poleg tega članom zadruga na razpolago tudi vsi pravni pomočki, tikajoči se obrtnih zadev, se sklene soglasno pristop k Deželni zvezi gostilničarskih zadruga v Ljubljani, ter se takoj volijo delegati za glavno skupščino v Ljubljani. Ti so načelnik g. Lušin, načelnika namestnik g. Podboj ter gg. Gruden, Vinica; Arko Jos. in Bregar Ivan iz Ribnice ter Gnidica Al. iz Sodražice.

K raznoterostim so se oglašali mnogi interpelanti ter želeli pojasnil v raznih gostilničarsko obrt težečih odnosajih. Tako glede prodajanja cigar po gostilnah, glede utesnjevanja v izvrševanju žganjetočnih pravic, o možnosti odpisov davkov pri sedanjem slabem obratovanju, osobito pa se je naročalo, naj Deželna zveza stori korake pri deželni vladi, da se prepoved o žganjetočenju ne bo naslanjala le na gostilničarstvo, katero itak minimalno potoči te pijače in to samo le boljšim slojem in le dobro domače žganje, ko nasprotno trgovec s svojim špiritom nemoteno trži ob času, ko je gostilničarju prepovedano, in zastruplja mase ljudstva. Poudarjalo se je splošno, da ta remedura sploh ni na pravem mestu, naj se torej deluje na to, da se zadeva za gostilničarje ublaži, zadene pa tiste, ki res netijo žganjepitje z židovskim špiritom. Na vse te interpelacije sta dajala zadrugini inštruktor in tajnik Zveze primerna pojasnila. Ob 5. uri je bil občni zbor zaključen.

Gostilničarji lepe Ribniške doline, opri- mite se krepko svoje zadruga, potom nje podajajte pritožbe o obrtnih zadevah, potom nje se posvetujte v raznih izboljševalnih uredbah in bodite edini v vseh ukrepah. Čim bolj bo zadruga zaposlena, bo čim delavnejša in veljavnejša.

Stanovske vesti.

Naš list in naš program. (Dopis.) Pod tem zaglavjem ste velecenjeni gosp. urednik v zadnji številki „Gostilničarja“ poročali, da bo ta list s prihodnjim mesecem najbrž izhajal po dvakrat na mesec. Dovolite, da pri tej priliki izražam svoje misli. — „Gostilničar“ je tako izborna urejevan strokovni list, da ga med drugimi te vrste, ki izhajajo v nemškem ali drugem jeziku, ni najti boljšega. Posebno pa se odlikujejo v njem, za vsakega gostilničarja prepotrebni strokovni članki iz peres najboljših, priznanih strokovnjakov gg. Dolenca, Skalickega, Steskega, Gombača i. dr. Ti članki pa imajo za vsakega gostilničarja tudi svojo stalno vrednost in treba jih je skrbno spravljati. Toda žal, da je oblika lista za te namene prevelika, prenerodna. Ako si da gostilničar koncem leta vezati vse številke tega lista v knjigo, mu dela le-ta povsod napotje. Zato si dovoljujem Vam, velecenjeni gosp. urednik svetovati, naj ima list polovico manjšo obliko, torej 21/28 cm. To je primerna velikost za list kot tak in pa kot vezan v knjigo. Koncem leta pa naj se pridene listu še zaznamek skupne njegove vsebine, našete pod glavnimi zaglavji, da je moči vsak čas najti, česar se potrebuje. Upam, da bo s tem ustrezno vsem naročnikom tega res izbornega in prepotrebne lista.

Z odličnim spoštovanjem A. S.

Opomba uredništva: Nasvet, da se zmanjša oblika listi je uvaževanja vreden iz razlogov, ki jih navajate. Radi bi pa v tem oziru slišali še druge cenjene bralce in naročnike, ker vemo, da je enemu ta, drugemu druga oblika ljubša. Zato prosimo, naj nam dotični, ki se zanimajo za to vprašanje, naznanijo svoje želje takoj po sprejemu te številke, da se bo lahko o tem razpravljalo na občnem zboru „Zveze“.

Uredništvo zelo veseli zanimanje za list, njegovo vsebino in obliko. Naj se nam le vedno sporoče tozadevne želje, katerim bomo radi po možnosti ugodili.

Brezplačno dajanje vžigalic. Piše se nam: Torej se je vendar našel mož, ki je imel pogum nastopiti proti brezplačnemu dajanju vžigalic. Da se ta zastarela razvada

odpravi, je že skrajni čas. Gostje bodo s tem oškodovani za par vžigalic na dan, gostilničarjem in kavarnarjem pa bodo prihranjene precejšnje svote, ki jih je zlasti sedaj dokaj težje utrpjeti, kot prej, ko smo imeli za vsako stvar svojo normalno ceno. Ker je pa med gostilničarji in kavarnarji vendarle tudi nekaj ali pa morda še celo dosti takih mož, ki si ne bodo upali tega storiti, je najbolje, da sklene to odbor zadruge gostilničarjev in kavarnarjev ter dopošlje vsakemu posameznemu tiskan listek, da se brezplačno dajanje vžigalic odslej naprej brezpogojno odpravi. Ta listek potem gostilničar lahko pokaže onim sitnežem, ki bi radi kurili na tuje stroške, ali ga pa pritrdi na steno na vidni prostor, da se more o istinitosti tega sklepa lahko prepričati vsakdo.

Piva ne bo več! Državni zakonik priobčuje ministrsko naredbo, ki prepoveduje, začeni z 19. februarjem podelovanje ječmena v slad. Svrha te naredbe je, zagotoviti vse zaloge ječmena za izdelovanje kruha. Sladjarji in pivovararji morajo svoje zaloge ječmena nemudoma naznaniti politični oblasti in smejo v bodoče ž njimi razpolagati le z izrecnim dovoljenjem deželne vlade. Kakor poročajo iz Berlina, je sklenil tudi nemški zvezni svet, da se mora uporaba slada v pivovarnah znatno omejiti.

Razno.

* **Nov moratorij.** Po poteku četrtega moratorija dne 31. januarja 1915 je od terjatev, ki spadajo pod moratorij — predpostavljeno, da se je upnik poslužil ali mogel poslužiti pravic, ki mu jih daje zakon — odplačanega po 50% pri terjatvah, ki so zapadle avgusta, septembra in oktobra 1914, dočim od terjatev, ki so zapadle novembra meseca 1914 samo 25% in od terjatev, ki so zapadle meseca decembra 1914 in januarja 1915, ničesar. Dne 1. februarja 1915 stopi v veljavo nov in sicer peti moratorij. Moratorij je bil izdan na podlagi podrobnih poizvedb in posvetovanj s prizadetimi krogi. Novost tega petega moratorija je ta, da seza časovno dokaj dalj in sicer do konca maja

1915. Bistveno novo določilo tega ukaza je sledeče: Od terjatev, ki so zapadle avgusta 1914, je plačati po 25% meseca februarja in aprila 1915. Od terjatev, ki so zapadle septembra in oktobra 1914, je plačati po 25% meseca marca in maja. Od terjatev, ki so zapadle meseca novembra 1914, je plačati meseca aprila 25%. Plačilo ostanka terjatev, ki so zapadle meseca novembra, ter plačilo terjatev, ki so zapadle meseca decembra 1914 in januarja 1915, se odloži do konca maja 1915. Efekt petega moratorija bo koncem dobe njegove veljavnosti dne 1. junija 1915 sledeči: Od terjatev, ki so zapadle avgusta, septembra in oktobra 1914, bo moralo biti že plačano vse. Od terjatev, ki so zapadle novembra meseca 1914, 50%. Od terjatev, decembra 1914 in januarja 1915, ne bo ničesar odplačanega. Terjatve, ki so nastale pred 1. avgustom 1914. in zapadejo v plačilo po 31. januarju 1915, ne spadajo pod splošni moratorij, pač pa glede teh prihaja v poštev sodniški moratorij. To določilo se je izdalo zategadelj, ker svota teh terjatev ne igra velike vloge v kupčijskem življenju. Prodaje na daljši kredit nego šest mesecev so jako redke. Novi moratorij vzdržuje v splošnem določila, ki jih je imel že četrti moratorij, ter pridržuje doslej običajne izjeme.

Pivovarna Mengeš (Julius Stare)

naznanja, da je otvorila

na Vrhniki
ново zalogo piva za okraje
Vrhnika, Logatec, Idrija
- - in Cerknica. - -

Priporoča svoje priznane priljubljene izdelke

zlasti marčno, dvojnemarčno in bavarsko pivo.

Natančnejše podatke daje ter sprejema naročila

Lovro Rogelj,

sodavičar in založnik menceške pivovarne na Vrhniki.

VERMOUTH - vino najboljše kakovosti prodaja po najnižji ceni trvdka
Br. Novaković
vinska trgovina v Ljubljani.

Jakob Zalaznik
pekarija, slačičarna in
kavarna 31 21—24
Stari trg 21
se priporoča sl. občinstvu
posebno z dežele
na zajutrak.
Filijalke:
Mestni trg št. 6
Kolodvorska ulica št. 6.

Tovariši!
Tovarišice!
Kupujte le
pri trvdkah, ki
podpirajo in
oglašajo v
„Gostilničarju“
v vašem glasilu.

Vinska trgovina
Ant. Müllerja
v Domžalah
priporoča
p. n. gostilničarjem svojo veliko
zalogo zajamčeno naravnih vin iz
dolenjskih, goriških, istriških, hrvaških in štajerskih vinskih gorc
ter zagotavlja točno in solidno
postrežbo po primernih cenah.
Vino se dostavlja na dom ali
pošilja po železnici. 29 21—24

Posredovalnica za službe
gostilničarske zadruge v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 16
posreduje brezplačno
za vse službo iščoče
: v gostilničarskem obrtu :
Gospodarji iz Ljubljane plačajo 60 v,
z dežele 1 K.
Tovariši gostilničarji! Poslužite se te ugodne prilike!
26 20—24

Z vsemi v špecerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje in najsolidneje trvdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Velepražarna za kavo z električnim obratom.

Zaloga mineralnih voda.

Zaloga stekla, porcelana in svetiljk
Fr. Kolmann
 11 v Ljubljani 21-24
 dovoli gostilničarjem in kavararjem pri večji naročbi izdatno znižane cene.

A. Bajec
 cvetlični salon
 Pod Trančo 2
 vrtnarija
 Tržaška cesta 34
 v Ljubljani. 12 21-24

Deset zapovedi za kmetovalca
Deset zapovedi za zdravje
 dobi za stonj in poštne prosto vsak gostilničar in trgovec v poljubnem številu za razdelitev med 18 goste ter odjemalce. 21-24
 Treba le dopisnice z naslovom:
 Ub. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepič
 Spodnja Šiška štev. 256
 priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih goric.
 Telefon št. 262.14 21-24

Pivovarna „Reininghaus“
 Gradec — Steinfeld
 priporočata svoja najboljša piva, kakor:
Gradec „Puntigam“
 Pivovarna
marčno carsko, vležano in bavarsko v sodkih in steklenicah. 27 21-24
 Specijaliteta **Reininghausovo dvojno sladno pivo „St. Peter“** v originalnih steklenicah.
 Glavno zastopstvo pivovarn Reininghaus in Puntigam
 Telefon št. 90. v Ljubljani, Martinova cesta 28. Telefon št. 90.

Pivovarna Göss
 priporoča svoje priznane priljubljene izdelke
marčna, cesarska, vležana, eksportna in bavarska piva 33 20-24
 v sodčkih in steklenicah.
Zastopnik: Fr. Sitar v Sp. Šiški.

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani
 (deželni dvorec).

Opozarjamo sl. občinstvo in tiste še posebno, ki se interesirajo za prava domača raznovrstna **namizna in desertna vina**

in sicer **Belokranjec, Dolenjec in Vipavec.**
 Vina so zajamčeno pristna, tako, da jih tudi častita duhovščina zanesljivo rabi za sv. maše.
 Vina se oddajajo od 56 litrov dalje. Desertna v buteljkah. Postrežba točna in solidna, cene nizke, posebno ker Deželna vinarska zadruga ne stremi po dobičku, ampak da povzdigne promet domačih vin kolikor mogoče. 20-24
 O kakovosti vin se lahko vsakdo prepriča v Unionski kleti v Ljubljani, kjer se točijo samo vina Deželne vinarske zadruge.

Fvg. Agnola
 30 Ljubljana, Dunajska cesta 13. 2124
 Zaloga raznovrstnega namizja za gostilne, hotele in kavarne.

Sanatorij Elizabetinum
 zdravilišče za notranje, kirurške in ženske bolezni. bolniška oskrba sester križark. Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne. — Moderno opravljena Röntgenova soba. — Udobno urejeno kopališče z vsemi zdravilnimi pripomočki,
 Poljanska cesta 16. 36 21-24 Telefon št. 141.

Vinska trgovina Alozij Zajec v Spod. Šiški pri Ljubljani

priporoča cenj. gostilničarjem in zasebnikom svoja priznana najboljša vina kot: dolenska, štajerska, goriška in istrsko belo in črno po znižanih cenah.
 Postrežba točna in zanesljiva.
 Dalje priporoča p. n. občinstvu hotel „Bellevue“ pri Ljubljani, ki ima krasno opremljene sobe z vsem komfortom za prenočišče tujcev in za letovišarje. V restavraciji se točijo najfinejša stara vina. Izborna kuhinja. Kava vedno na razpolago. Najlepši razgled na Ljubljano in okolico. Svež zrak in krasni izprehodi po tivolskem gozdu.
 Obenem se priporoča cenj. letovišarjem hotel „Stol“ na Blejski Dobravi poleg postaje Dobrava med Jesenicami in Bledom. Krasno opremljene sobe za cele družine in posameznike. Dobra restavracija s fino kuhinjo in dobrimi starimi vini ter kegljiščem in lepim senčnatim vrtom. Cene primerne. Lep izprehod do krasnega Vintgarja 1/4 ure. 15 21-24

Adria, delniška pivovarna, Trst
Varilnica v Senožečah.
 Vplačana glavnica **K 1,000.000** :: Ustanovljena :: **I. 1820.**
 (Železniška postaja Divača.)
 priporoča svoje priznano dobro **Adria marčno, dvojno marčno in granatno pivo**
 v sodčkih in steklenicah po najnižjih cenah.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
 (Spodnja Šiška)
 priporoča svoje izborne izdelke, kakor:
marčno, dvojno marčno in izvožno pivo v sodčkih in steklenicah.
 Dobé se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive. 3 21-24

Ustanovljena 1. 1818.

Ustanovljena 1. 1818.

PIVOVARNA MENGEŠ

Julius Stare

priporoča svoje izborno vležano marčno, dvojno marčno in bavarsko pivo v sodčkih in steklenicah.

==== Naročila sprejemajo zaloge: =====

Ljubljana, Metelkova ulica št. 19, Borovnica, Cerklje na Gorenjskem, Dragomelj, Gameljne, Izlake, Javornik, Ježica, Kamnik, Kranj, Lesce, Medvode, Mokronog, Moravče, Motnik, Rudolfovo, Škofja Loka, Šmartno pri Litiji, Št. Vid pri Zatičini, na Vrhniki ali pivovarna v Mengšu. 1 21-24

==== **Izboljšajte promet v svoji gostilni z najboljšim in najcenejšim** =====
češkim budjejeviškim delniškim pivom

plzenskega tipa.

Zahtevajte v gostilnah ljubljanskih, v Grandhotelu Balkan Trst, hotelu Lacroma Gradež, Palace hrvatske štedionice Zagreb, Napredak Sarajevo, Beránek Banjaluka itd. to pivo.

52 20-24 Informacije daje Česka delniška pivovarna v Čeških Budejovicah, Roza Rohrmann v Ljubljani, Bogumil Poňka v Trstu.

KLEINOSCHEG- DERBY SEC

39 21-24

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Francosko želatino Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfit. — Ribji mehur. Špansko zemljo. — Tanin. — Žveplo na asbestu. — Žveplo v prahu. — Limonovo kislino. — Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.

ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Edina zaloga in podjetje te vrste na Kranjskem. Zastopstvo za Štajersko, Primorje in Goriško.

GRAMOFONE **GODBENE AVTOMATE**

na utež ali elektriko,

GRAMOFONSKE PLOŠČE - KLAVIRJE - PIANINE

posar ezne dele, vzmeti, igle i. t. d.

A. RASBERGER, Ljubljana

Sodna ulica št. 5. Poleg c. hr. deželne sodnije.

Ugodna zamenjava starih obrabljenih plošč.

Edina strokovna delavnica za popravo vseh vrst avtomatov in gramofonov, če tudi niso bili pri meni kupljeni.

Odplačevanje v malih mesečnih obrokih. **POZOR!** Na željo postavim v vsako gostilno godbeni avtomat ali gramofon, da se z nabranim denarjem isti sam odplačuje. Stare avtomate vzamem po najvišji ceni v račun. Zahtevajte cenik.

2 21-24

I. kranjska tovarna mineralnih vodá, sodavice i. t. d.

£jubljana, Slomškova ulica 27^y

priporoča:

sodavico, pokalice, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pijače v patent. steklenicah: **jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.**

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!

Priporočamo svojim cenjenim ::
tovarišem gostilničarjem izborno
marčno, dvojnomarčno
termalno in granatno ::

PIVO

28 21-24
največe slovenske narodne tvrdke:
Delniška družba združenih
pivovaren Žalec in Laški trg
v Ljubljani.